

Zadání národního kola ČLO - dopolední blok

Milí olympionici!

Než se pustíte do řešení samotných úloh, přečtěte si prosím pozorně následující instrukce.

Sešítek, který si právě čtete, obsahuje zadání 5 úloh první části národního kola ČLO. *Až k tomu dostanete pokyn*, smíte otočit stránku a pustit se do řešení. Svoje odpovědi pište prosím čitelně buď na papíry se zadáním, nebo na další, volné papíry. Každý papír, který během školního kola použijete, nadepište svým kódem a číslem či názvem úlohy, ke které patří. Pokud se řešení úlohy rozkládá na více papírech, označte každý papír i pořadím v rámci celého řešení. Prosíme, *nepoužívejte nikdy jeden papír na řešení více úloh*. Až budete s řešením hotovi nebo až vyprší limit, všechny papíry prosím odevzdejte.

V řešení se nebojte napsat toho spíše více než méně; za informace navíc (byť chybné) body nestrháváme.

K vypracování řešení použijte psadlo, papír a veškeré svoje znalosti a schopnosti. Slovníky, taháky, elektronické pomůcky, jakožto i skupinová práce a opisování se zapovídají. Úlohy jsou navrženy tak, aby sice byly postavené na skutečném živém jazyku, ale abyste tento jazyk nebo jeho písmo (pravděpodobně) neznali. Pokud vám vskutku jsou jazyky nebo písma, které jsou předmětem úloh, cizí, je to dobře. Pokud některý z nich znáte, je to výhoda pro vás a v řešení to nemusíte skrývat. V každém případě u úloh, které si žádají uvést postup, uveďte, jak lze k řešení dospět i bez znalosti méně známých jazyků a písem (mezi něž počítáme všechny jazyky, na kterých jsou tyto úlohy postaveny).

Na řešení první části národního kola máte vyhrazených 120 minut. Přejeme vám bystrou mysl a hodně štěstí!

Organizační tým ČLO

Karolína Bretová, Karolína Burešová, Vojtěch Diatka, Hana Gabrielová, Zdeněk Kasner, Matěj Kovas, Jiří Kozlík, Michal Lázníčka, Adéla Limburská, Michala Lvová, Jan Mašek, Jiří Milička, Ivana Recmanová, Jan Šimbera, Kristýna Tomšů

1 Staromaďarské písmo (12 bodů)

Níže je uvedeno několik maďarských vět napsaných latinkou a staromaďarským písmem:

Nagyon különleges vagy.	‡PM ΛEΛEΛCQΛ‡O C‡P‡C
Csak gyakorlásra volna szükségem.	BEΛ‡ΛO‡O‡I P‡C‡M P‡NΛX‡N‡COP‡ OP‡N
Nem eszem sertéshúst.	‡ΛO‡Λ‡‡‡NEΛ BE‡E BE‡C
Légpárnás hajóm tele van angolnákkal.	‡P‡O‡X‡C‡C‡P‡ CP‡M E‡ME‡Y BE‡P‡‡ ΛX‡N‡E‡Λ‡‡‡‡‡‡‡‡
A szívem a szerelem nyelvét beszéli.	‡‡‡‡‡E‡X ‡‡‡‡‡E‡D BE‡E‡NE‡I P‡ BE‡M‡O‡I P‡
Komolyan mondom	BC‡K‡CB CP‡OC‡BCO
Egy nyelv sosem elég.	Λ‡‡‡E BE‡Λ‡Λ M‡‡E‡D ‡E
Nyugodjon meg.	ΛE‡B C‡‡‡C‡M‡D

Přepište následující větu do staromaďarského písma:

A) Jól beszélsz magyarul.

Přepište následující věty do latinky:

B) Λ‡‡‡N‡O‡Λ

C) C‡‡O‡‡X BE‡Λ‡E C‡‡‡P‡‡‡

D) ‡C‡P‡C‡‡‡E‡Λ‡O‡I Λ‡‡‡C‡X

(Autorkou úlohy je Adéla Limburská.)

2 Ur boken (14 bodů)

Níže jsou uvedeny tři ukázky, které v útlé divadelní knižce následují v přesně takovém pořadí, jaké máte uvedeno; jsou však vyňaty z různých částí děje.

I.

Jonathan: „Det är en vacker flicka. Vet inte ett namn?“

Varg: „Ett ögonblick. Det är Patricia.“

Jonathan: „Hur var namnet?“

Varg: „Patricia.“

II.

Momma: „Har du ett täcke?“

Jonathan: „Jag har inte. Täcket är i ett hus.“

Momma: „Huset är nära. Ta med täcket.“

Jonathan: „Ett ögonblick. Jag ska.“

III.

Varg: „Hallä. Är en pojke hemma?“

Momma: „Hallä. Nej, pojken Jonathan gick med en flicka.“

Varg: „Med flickan?! Vad är ett flicknamn?“

Momma: „Patricia.“

Pokuste se na základě ukázek vyřešit následující úkoly:

A) Jaké jsou v daných ukázkách členy?

B) Dle čeho určíme, který použijeme?

C) Co by mohla znamenat slova „flicka“, „namn“ a „pojke“?

D) Přeložte (je-li více možných překladů, uveďte je): Mám okamžik. Dívka je v domě. Nejsm doma.

(Autorkou úlohy je Karolína Bretová.)

3 Etruské číslovky (26 bodů)

Etruština je jazykem Etrusků, původních předřímských obyvatel dnešní Itálie, zejména Toskánska, Lombardie a Benátska. Patří do nepočtené tyrhénské jazykové rodiny, nepříbuzné ostatním evropským jazykům. Etruskové byli postupně vytlačeni Galy a v roce 90 př. n. l. získali římské občanství. Etruština byla nahrazena latinou. Máte zadány následující číslovky a jejich etruské ekvivalenty:

ciem cealyχ	27
eslz	2× (dvakrát)
huθz muvalχz	54×
zal huθalyχ	42
eslem zaθrum	18
maχšarz	15×
ša cealyχ	36
zal nurφalyχ	92
θunem semφalyχ	69
ciz cezpalχz	83×
maχz zaθrumz	25×

Přeložte do etruštiny:

- A) 9×
- B) 17
- C) 88

Zapište číslovkou:

- D) zalz cealyz
- E) huθšarz
- F) θu šealyχ

Rozložte na morfémy (části slova, které nesou vlastní význam) a popište jejich význam:

- G) eslemz semφalyz

(Autorem úlohy je Jiří Kozlík.)

4 Neznámé texty (14 bodů)

Při nález textu v neznámém písmu je obvykle třeba nejprve před samotným luštěním zjistit, kolika jazyky byl text napsán a k jaké jazykové rodině ony jazyky patří. K tomu je potřeba zařadit jazyky typologicky.

Následující text se skládá ze tří částí, jedna z nich (ne nutně první) je psána jazykem aglutinačním (jako je třeba turečtina či maďarština, u aglutinačních jazyků každé příponě/předponě odpovídá vždy jen jedna funkce, mají tedy například jednu příponu pro pád, další pro číslo, další pro rod), jedna jazykem flektivním (jako je třeba čeština, v jedné příponě/předponě bývá nahromaděno více funkcí - jedna přípona pro pád, číslo a rod) a jedna jazykem analytickým (jako je třeba angličtina, gramatické funkce bývají častěji vyjádřené vlastními slovy spíše než předponami/příponami). Pro přehlednost jsme všechny odstavce očíslovali.

Určete, mezi kterými odstavci dochází ke změně jazyků. Dále určete, který úryvek je napsaný kterým typem jazyka. U analytického jazyka určete 3 nejčastější (nejspíše pomocná) slova. Pro jednoduchost jsou všechny části psány podobným písmem, kde jeden znak, odpovídá jednomu písmenu v latině, kteroužto se všechny tři jazyky zapisují normálně.

1

03441102 02011110 11000 030002 0 020 00001110 11001100 11 03441102 110
 02011110 02011110 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100
 11001100 03441102 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100
 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100
 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100
 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100
 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100

2

11001100 03441102 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100
 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100
 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100
 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100
 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100
 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100
 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100
 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100
 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100
 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100
 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100 11001100

3

අස්ස දක්වනු ලබන ස්වභාවයේදී සහ අභිබවා සිටින ලදී. පසු කාලීනව පුද්ගලයන්ගේ ස්වභාවය මත පදනම්ව ක්‍රියාකාරී වන බවට පත්වීමට අදාළව මෙහි ඇති වෙනස්කම් පිළිබඳව විශ්ලේෂණය කළ හැකිය. මෙහි ප්‍රධාන ලක්ෂණයක් වනුයේ, මුලින්ම සඳහන් කර ඇති ස්වභාවයට අනුරූපව පවතින ස්වභාවයක් සිදු වීමයි. මෙහි ප්‍රධාන ලක්ෂණයක් වනුයේ, මුලින්ම සඳහන් කර ඇති ස්වභාවයට අනුරූපව පවතින ස්වභාවයක් සිදු වීමයි. මෙහි ප්‍රධාන ලක්ෂණයක් වනුයේ, මුලින්ම සඳහන් කර ඇති ස්වභාවයට අනුරූපව පවතින ස්වභාවයක් සිදු වීමයි.

4

මෙහි ප්‍රධාන ලක්ෂණයක් වනුයේ, මුලින්ම සඳහන් කර ඇති ස්වභාවයට අනුරූපව පවතින ස්වභාවයක් සිදු වීමයි. මෙහි ප්‍රධාන ලක්ෂණයක් වනුයේ, මුලින්ම සඳහන් කර ඇති ස්වභාවයට අනුරූපව පවතින ස්වභාවයක් සිදු වීමයි. මෙහි ප්‍රධාන ලක්ෂණයක් වනුයේ, මුලින්ම සඳහන් කර ඇති ස්වභාවයට අනුරූපව පවතින ස්වභාවයක් සිදු වීමයි.

5

මෙහි ප්‍රධාන ලක්ෂණයක් වනුයේ, මුලින්ම සඳහන් කර ඇති ස්වභාවයට අනුරූපව පවතින ස්වභාවයක් සිදු වීමයි. මෙහි ප්‍රධාන ලක්ෂණයක් වනුයේ, මුලින්ම සඳහන් කර ඇති ස්වභාවයට අනුරූපව පවතින ස්වභාවයක් සිදු වීමයි. මෙහි ප්‍රධාන ලක්ෂණයක් වනුයේ, මුලින්ම සඳහන් කර ඇති ස්වභාවයට අනුරූපව පවතින ස්වභාවයක් සිදු වීමයි.

6

මෙහි ප්‍රධාන ලක්ෂණයක් වනුයේ, මුලින්ම සඳහන් කර ඇති ස්වභාවයට අනුරූපව පවතින ස්වභාවයක් සිදු වීමයි. මෙහි ප්‍රධාන ලක්ෂණයක් වනුයේ, මුලින්ම සඳහන් කර ඇති ස්වභාවයට අනුරූපව පවතින ස්වභාවයක් සිදු වීමයි. මෙහි ප්‍රධාන ලක්ෂණයක් වනුයේ, මුලින්ම සඳහන් කර ඇති ස්වභාවයට අනුරූපව පවතින ස්වභාවයක් සිදු වීමයි.

5 Turečtina (18 bodů)

Níže je uvedeno několik vět v turečtině s jejich českými protějšky, pozorně si je prohlédněte:

Hoca talebelere kitab viridi.	Učitel dal studentům knihu.
Ben talebe ile mektebden geldüm.	Přišel jsem se studentem ze školy.
Hocalar kitablardan şiir okudu.	Učitelé četli z knih poezii.
Biz hanede temizlik yapduk.	My jsme v domě udělali úklid.
Şinasi ve Can öbür talebe ile bağdan geldi.	Şinasi a Džan přišli s dalším studentem ze zahrady.
Can dersde hata yapdı.	Džan udělal při hodině chybu.

Poznámka k zápisu: dejte pozor na rozdíl mezi „i” a „ı”.

Zkuste následující věty přeložit do turečtiny:

- A) Dali jsme se Şinasim učitelům knihy.
- B) Studenti četli v domech knihy.
- C) Mehmet a ostatní učitelé udělali ve škole úklid.
- D) Přišel jsem k Džanovi od Şinasiho.
- E) Četl jsem v zahradě básně.
- F) Přišli jsme do školy z domu.

(Autorem úlohy je Michal Láznička.)